

КОМИСИЈА ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 427 став (1) и член 438 алинеја 9), а во врска со член 233 став (7), член 236 став (6) и 237 став (8) од Законот за финансиски инструменти („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.66/2024), Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија на седницата одржана на ден 5.8.2025 година го донесе следниот

ПРАВИЛНИК ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА БАРАЊЕТО, ПОТРЕБНАТА ДОКУМЕНТАЦИЈА И ОРГАНИЗАЦИСКИТЕ БАРАЊА ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ОДОБРЕНИЕ ЗА РАБОТА НА ДАВАТЕЛ НА УСЛУГИ ЗА ДОСТАВУВАЊЕ НА ПОДАТОЦИ¹

ДЕЛ I Општи одредби

Член 1

Со Правилникот за формата и содржината на барањето, потребната документација и организациските барања за издавање на одобрение за работа на давател на услуги за доставување на податоци (во понатамошниот текст: Правилник) подетално се уредуваат:

- формата и содржината на барањето за издавање на одобрение за работа на давател на услуги за доставување на податоци;
- потребната документација што треба да се приложи во постапката за издавање на одобрение за работа на давател на услуги за доставување на податоци;
- организациските барања што треба да ги исполнува давателот на услуги за доставување на податоци;
- механизмите за објавување на податоци.

Поими

Член 2

(1) Поимите кои се употребуваат во овој Правилник го имаат следново значење:

1. „Комисија“ е Комисија за надзор на пазарот на капитал;
2. „Закон“ е Закон за финансиски инструменти;

Со овој Правилник се врши усогласување со:

- Делегираната уредба 2017/571 на Европската комисија од 2 јуни 2016 година за дополнување на Директивата 2014/65/EУ на Европскиот парламент и на Советот во однос на регулаторните технички стандарди за издавање на одобрение за работа, организациските барања и објавувањето на трансакции за давателите на услуги за доставување на податоци (CELEX бр. 32017R0571);
- Имплементирачката уредба на Европската комисија 2017/1110 од 22 јуни 2017 година со која се утврдуваат имплементирачките технички стандарди во однос на стандардните обрасци, шаблони и процедури за издавање на одобрение за работа на давателите на услуги за доставување на податоци и поврзани известувања во согласност со Директивата 2014/65/EУ на Европскиот парламент и на Советот (CELEX бр. 32017R1110).

3. „Давател на услуги за доставување на податоци“ е ОМО, ДКП и ОМИ.
 4. „ОМО (approved publication arrangement -АРА)“ е овластен механизам за објавување на податоци, како што е дефинирано во член 3, став (1), точка 97) од Законот.
 5. „ДКП (consolidated tape provider – СТР)“ е давател на консолидирани податоци како што е дефинирано во член 3, став (1), точка 98) од Законот.
 6. „ОМИ (approved reporting mechanism – АРМ)“ е овластен механизам за известување како што е дефинирано во член 3, став (1), точка 99) од Законот.
 7. „Друштво-известувач“ е инвестициско друштво кое има обврска за известување за трансакции од членовите 243 и 245 од Законот;
 8. „Друштво-подносител“ е трета страна која поднесува извештаи за трансакции за сметка на инвестициско друштво кое има обврска за известување за трансакции од членовите 243 и 245 од Законот на давателот на услуги за доставување на податоци;
 9. „Подносител на барање“ е основачот, односно органот на управување на друштвото кое бара одобрение за работа за извршување на услуги за доставување на податоци.
- (2) Сите други поими од овој Правилник го имаат истото значење како во Законот.

Поле на примена

Член 3

(1) Согласно член 230, став (2), точки 1), 2) и 3) од Законот, одредбите од овој Правилник се применуваат и на инвестициското друштво, банката (кредитна институција) и пазарниот оператор, кои, врз основа на добиено одобрение за работа од Комисијата, обезбедуваат услуги за доставување на податоци.

(2) Согласно член 230, став (2), точки 4), 5) и 6) од Законот, одредбите од овој Правилник се применуваат и на инвестициското друштво од друга држава членка на Европската Унија кое управува со МПТ или ОПТ, банката (кредитна институција) од друга држава членка на Европската Унија која управува со МПТ или ОПТ и пазарниот оператор од друга држава членка на Европската Унија кој управува со регулиран пазар, кои за извршување на услугата за доставување на податоци има добиено одобрение за работа од надлежниот регулаторен орган на матичната држава членка.

ДЕЛ II

Барање за издавање на одобрение за работа на давател на услуги за доставување на податоци

Член 4

(1) Барањето за издавање на одобрение за работа на давател на услуги за доставување на податоци се поднесува до Комисијата исклучиво на пропишаниот образец (Прилог 1), кој е составен дел од овој Правилник, заедно со целокупната документација и податоци пропишани во членовите 5, 6 и 7 од овој Правилник, како и податоците поврзани со сите организациски барања од Дел III и Дел IV на овој Правилник, во писмена или електронска форма.

(2) Кон барањето од став (1) на овој член потребно е да се приложат:

- податоци за организацијата од член 5 на овој Правилник;
- податоци за управувањето и членовите на органот на управување во согласност со членовите 6 и 7 од овој Правилник.

(3) Освен документацијата пропишана во овој Правилник и во член 233, став (2) од Законот, Комисијата може од подносителот на барањето да побара прецизирање на веќе доставената документација, а може да побара и други податоци и документи со кои се докажува исполнувањето на условите пропишани со Законот и со овој Правилник, потребни за издавање на одобрение за работа.

(4) Подносителот на барањето е должен да обезбеди дека сите податоци и документи приложени кон барањето за издавање на одобрение за работа се точни, вистинити и целосни. Во случај на каков било настан што ќе настане по поднесувањето на барањето, а кој влијае или би можел да влијае на точноста, вистинитоста и комплетноста на документацијата, подносителот на барањето е должен да достави ажурирани податоци и документација до Комисијата.

Податоци за организацијата

Член 5

(1) Кон барањето од член 4, став (1) од овој Правилник, подносителот е должен да приложи деловен план, во согласност со член 233, став (2), точка 3) од Законот и одредбите на овој член.

(2) Деловниот план од став (1) на овој член мора да биде изготвен за најмалку првите две години и треба да ги содржи најмалку следниве елементи:

1. детални информации за организациската структура на подносителот на барањето, вклучувајќи организациска шема и опис на човечките, техничките и правните ресурси за неговите деловни активности;

2. информации за политиките и постапките на давателот на услуги за доставување на податоци во областа на усогласеност со прописите, вклучувајќи:

- име на лицето или лицата одговорни за одобрување и одржување на тие политики;
- механизми за следење и спроведување на политиките и постапките за следење на усогласеност со прописите;
- мерки кои треба да се преземат во случај на повреда или непочитување на прописите, кои може да доведат до неисполнување на условите за првичното одобрение за работа;
- опис на постапката за известување до Комисијата за секоја повреда или непочитување на прописите, кои може да доведат до неисполнување на условите од добиеното одобрение за работа;
- список на сите пренесени активности и лица кои ќе го контролираат извршувањето на пренесените активности.

(3) Доколку давателот на услуги за доставување на податоци, нуди и други услуги покрај услугите за доставување на податоци, начинот на кој се нудат овие други услуги треба да биде опишан во организациската шема од став (2), точка 1) на овој член.

Податоци за управувањето

Член 6

(1) Подносителот на барањето е должен, кон барањето од член 4, став (1) од овој Правилник, да приложи податоци за внатрешните политики и процедури за корпоративно управување, со кои се регулираат органот за управување и високото раководство.

(2) Податоците од став (1) на овој член, треба да ги вклучуваат најмалку следниве информации:

- опис на постапките за избор, назначување, евалуација на перформансите и разрешување на високото раководство и членовите на органот на управување;
- опис на хиерархијата за известување и зачестеноста на поднесување на извештаи до високото раководство и органот на управување;
- опис на политиките и постапките кои се однесуваат на пристапот до документи за членовите на органот на управување.

Податоци за членовите на органот на управување на давателот на услуги за доставување на податоци

Член 7

(1) Подносителот на барањето е должен, кон барањето од член 4, став (1) од овој Правилник, да ги приложи следните податоци за секој член на органот на управување:

1. лични податоци, кои вклучуваат име на лицето, датум и место на раѓање, единствен матичен број или идентификациски број за странци, адреса и информации за контакт;

2. податок за функцијата на која лицето е назначено или ќе биде назначено;

3. детална биографија во која ќе биде наведено соодветното образование, стручното знаење, професионалното искуство, вклучувајќи ги сите претходни работни места каде лицето извршувало работни обврски вклучувајќи ја природата на работното место и траењето на работниот ангажман, сите активности кои ги преземал во рамки на работниот ангажман, документација за искуството на лицето со наведување на сите работодавачи, како и контакт податоци и препораки;

4. потврда од казнена евиденција за неосудуваност;

5. потврда од казнена евиденција за (не)постоење на кривична постапка;

6. потврда од прекршочна евиденција дека не се води прекршочна постапка и не е изречена прекршочна санкција забрана за вршење професија, дејност или должност на физичко лице;

7. Сопствена изјава за добар углед од член на органот на управување, која задолжително треба да ги содржи следниве податоци:

– дали членот бил предмет на негативна одлука, односно бил санкциониран во рамките на било каква дисциплинска постапка иницирана од страна на друг регулаторен орган во Република Северна Македонија или странски регулаторен орган од финансискиот сектор, или пак државно тело, или дали членот е предмет на каква било таква постапка што сè уште не е завршена;

– дали членот бил предмет на судска пресуда во рамките на граѓански постапки пред суд, поврзани со нудење финансиски услуги или услуги за доставување на податоци, или пак поради прекршок или измама во управувањето со деловните активности;

– дали членот учествувал во органот на управување на друштво кое било предмет на негативна одлука или казна донесена од страна на друг регулаторен орган или чија регистрација или одобрение за работа била одземена од страна на друг регулаторен орган;

– дали регулаторниот орган му го одбил на членот правото за вршење на активности за кои се бара регистрација или одобрение (дозвола) за работа;

– дали членот учествувал во органот на управување на друштвото против кое била покрената постапка за несолвентност или ликвидација, додека тоа лице ја извршувало таа функција или во период од една година откако тоа лице престанало да ја извршува таа функција;

– дали членот е казнет, суспендиран или му е забрането вршење дејност, или на друг начин е подложен на други санкции од страна на професионално тело во врска со измама, проневера или во врска со нудење финансиски услуги или услуги за доставување на податоци;

– дали на членот му е забрането да дејствува во својство на директор или во било какво раководно својство, дали му е раскинат договорот за вработување или друго именување во друштвото како последица на прекршок или злоупотреба.

8. Информации за минималното време што едно лице треба да го посвети на извршување на функции во рамките на давателот на услуги за доставување на податоци (во години, месеци и часови);

9. Изјава за евентуален конфликт на интереси кој може да постои или настане при извршување на должностите, како и начинот на кој се решаваат овие конфликти.

(2) Доколку податоците од став (1), точки 4), 5) и 6) од овој член не се достапни во трета земја, покрај правното мислење од адвокат согласно член 34, став (5) од овој Правилник, треба да се достави и сопствена изјава од член на органот на управување за добар углед, вклучувајќи податоци за тоа дали членот е осуден за било какво кривично дело поврзано со нудење финансиски услуги, услуги за доставување податоци или за дела на измама и проневера;

(3) При оценување на добрата репутацијата на членот на органот на управување се зема предвид целата релевантна кривична и прекршочна евиденција имајќи го предвид видот на казнено-правната санкција, степенот во кој се наоѓа постапката, вложените правни лекови, изречените казни или други казнено-правни санкции, рехабилитацијата, постоење на отежителни и на олеснителни околности, важноста на казненото дело или прекршокот, времето кое поминало од сторување на делото и однесувањето на кандидатот во тој период.

(4) При оценување на репутацијата на членот на органот на управување ќе се земат предвид и поголемиот број на полесни дела кои поединечно не влијаат, но кумулативно можат да влијаат на угледот на кандидатот.

(5) Не доведувајќи го во прашање начелото на презумција на невиност согласно прописите со кои се уредува кривичната постапка, при проценување на репутацијата на членот на органот на управување, потребно е да се земе предвид и следното

1. Осудителни пресуди или актуелни кривични пријави за кривични дела, а особено:

– кршење на законите со кои се уредени банкарската, финансиската и осигурителната дејност, хартии од вредност, пазарот на капитал, вршење на финансиски услуги, инвестициски и пензиски фондови, а особено прописите со кои се уредува спречување перење пари и финансирање тероризам, корупција, злоупотреба на пазарот на капитал, злоупотреба на внатрешни информации, избегнување плаќање или прикривање на данок или било кои други прописи кои уредуваат дејности на финансиски институции;

– нефер пракса, измама или финансиски кривични дела;

– даночни кривични дела;

– други кривични дела утврдени со законодавството со кое се уредуваат трговските друштва, стечај инсолвентност или заштита на потрошувачите.

2. Други релевантни мерки кое ги преземало надлежно регулаторно тело.

(6) Не доведувајќи ги во прашање основните права на лицето, потребно е да се земе предвид дали против кандидатот е покрената истрага која произлегува од правосудни или административни постапки или други истородни истраги кои се спроведуваат од страна на регулаторен орган, како и дали се води кривична постапка за казнени дела.

(7) Заедно со целокупната документација, кандидатот доставува изјава со која ја овластува Комисијата во негово име и за негова сметка да ги користи доставените податоци.

Проширувањето на одобрието за работа

Член 8

(1) Одредбите на овој Правилник кои се однесуваат на содржината и поднесувањето на барање за издавање одобрение за работа на давател на услуги за доставување податоци, соодветно се применуваат и за содржината и поднесувањето на барање за проширување на одобрието за работа, во смисла на член 233, ставови (5) и (6) од Законот, во согласност со опсегот на новите услуги.

(2) Кон барањето за проширување на одобрието за работа се доставуваат податоците, односно промените на податоците од членовите 5 до 7 од овој Правилник и од член 15 од Правилникот за формата, содржината и начинот на водење на регистри, кои се однесуваат на извршувањето на услугата или дејноста за која се бара проширување, со јасно наведување на измените или дополнувањата на документацијата со која Комисијата веќе располага.

(3) Кон барањето за проширување на одобрието за работа не е потребно да се приложат податоците и документацијата пропишани со овој Правилник, а со кои Комисијата веќе располага, под услов овие податоци да бидат целосни, вистинити, точни и ажурирани, што подносителот на барањето е должен да го потврди со писмена изјава.

Постапување по барањето за издавање на одобрение за работа на давател на услуги за доставување на податоци и по барањето за проширување на одобрието за работа

Член 9

(1) По разгледување на барањето поднесено согласно член 4 или член 8 од овој Правилник, како и приложената документација, доколку Комисијата утврди дека истото е непотполно, неуредно или има формално правни недостатоци, ќе го наведе истото и ќе му одреди службен рок на подносителот на барањето во кој тој ќе треба да ја дополни документацијата или соодветно да го уреди барањето.

(2) Доколку подносителот не ги дополни барањето и документацијата и не ги отстрани недостатоците во зададениот рок, ќе се смета дека подносителот се откажал од барањето, а Комисијата ќе донесе решение за запирање на постапката.

(3) Комисијата одлучува по барањето согласно член 4 или член 8 од овој Правилник во рок од шест месеци од денот на доставување на комплетното барање.

ДЕЛ III

Организациски барања за даватели на услуги за доставување на податоци

Воспоставување на мерки за спречување на конфликт на интереси

Член 10

(1) Давателот на услуги за доставување на податоци спроведува и одржува соодветни административни мерки за спречување на конфликт на интереси со клиентите кои ги користат неговите услуги за исполнување на законските обврски, како и со други субјекти кои купуваат податоци од давателот на услуги за доставување на податоци. Наведените мерки вклучуваат политики и постапки за утврдување, управување и објавување на постојните и потенцијалните конфликти на интереси, и ги опфаќаат следните:

1. список на постојните и потенцијалните конфликти на интереси, при што се наведува нивниот опис, начинот на нивно утврдување, спречување, управување и објавување;

2. раздвојување на деловните функции во рамките на давателот на услуги за доставување на податоци, вклучувајќи ги следниве:

– мерки за спречување или контрола на размена на информации, доколку постои можност за појава на конфликт на интереси;

– одвоен надзор на релевантни лица, чии главни функции вклучуваат интереси кои би можеле да бидат во конфликт со интересите на клиентот.

3. опис на политиката за надоместоци, која се применува за утврдување на надоместоците што ги наплаќа давателот на услуги за доставување на податоци и трговските друштва со кои давателот на услуги за доставување на податоци е тесно поврзан.

4. опис на политиката за наградување на членовите на органот на управување и на високото раководство;

5. правила кои се однесуваат на примање на пари, подароци или услуги од вработените на давателот на услуги за доставување на податоци и неговиот орган на управување.

(2) Списокот на конфликти на интереси од став (1), точка 1) на овој член ги опфаќа конфликтите на интереси кои настануваат во ситуации кога давателот на услуги за доставување на податоци:

1. може да оствари финансиска добивка или да избегне финансиска загуба на штета на клиентот;

2. може да има интерес во однос на исходот од услугите што се нудат на клиентот, кој се разликува од интересите на клиентот во однос на тој исход;

3. може да има поттик да им даде предност на сопствените интереси или интересите на друг клиент или група клиенти пред интересите на клиентот на кој му се даваат услугите;

4. прима или може да прими од било кое друго лице кое не е клиент, за услугите што ги дава на клиентот, поттик во форма на пари, стоки или услуги, освен провизии или надоместоци што ги прима за услугите.

Организациски барања во однос на пренесувањето на активностите на трети лица

Член 11

(1) Доколку давателот на услуги за доставување на податоци утврди дека одредени активности ќе ги извршува трето лице во негово име, вклучувајќи ги и правните лица со кои е тесно поврзан, тој е должен да обезбеди дека третото лице, како давател на услуги, има способност и капацитет да ги извршува пренесените активности на веродостоен и професионален начин.

(2) Давателот на услуги за доставување на податоци е должен да одреди кои активности ќе бидат пренесени на трето лице, вклучувајќи детали за нивото на човечки и технички ресурси потребни за извршување на овие активности.

(3) Давателот на услуги за доставување на податоци, кој пренесува активности, е должен да обезбеди дека преносот на активностите нема да ја намали неговата способност или овластувања за извршување на функциите на високото раководство или органот на управување.

(4) Давателот на услуги за доставување на податоци останува одговорен за сите пренесени активности и донесува организациски мерки за да го обезбеди следново:

1. да оценува дали третото лице, како давател на услуги, ги извршува пренесените активности ефикасно и во согласност со релевантните прописи и регулаторни барања, како и дали ги решава на соодветен начин идентификуваните пропусти;

2. утврдување на ризиците поврзани со пренесените активности и соодветно редовно следење;

3. контролни постапки во однос на пренесените активности, вклучувајќи ефикасен надзор над активностите и нивните ризици во рамките на давателот на услуги за доставување на податоци.

4. деловен континуитет на пренесените активности.

(5) Со цел да се обезбеди континуитет на деловното работење од став (4) точка 4) на овој член, давателот на услуги за доставување на податоци добива информации за механизмите за континуитет на деловното работење на трето лице, како давател на услуги, го проценува нивниот квалитет и, доколку е потребно, бара подобрувања.

(6) Давателот на услуги за доставување на податоци обезбедува дека третото лице, како давател на услуги, соработува со Комисијата во врска со пренесените активности.

(7) Ако давателот на услуги за доставување на податоци пренесе било која клучна функција, е должен да ги достави до Комисијата следниве информации:

1. податоци за идентитетот на трето лице како давател на услуги;
2. организациски мерки и политики во однос на пренесувањето и ризиците поврзани со пренесувањето, како што е наведено во став (4) на овој член;
3. внатрешни или надворешни извештаи за пренесените активности.

(8) Во смисла на ставот (7) на овој член, одредена функција се смета за клучна доколку недостатоците во нејзиното извршување или неуспешното извршување значително ја намалуваат натамошното усогласување на давателот на услуги за доставување на податоци со условите и обврските од неговото одобрение за работа или со другите обврски пропишани со Законот и со овој Правилник.

Механизми кои обезбедуваат континуитет на деловното работење и безбедносни системи

Член 12

(1) Давателот на услуги за доставување на податоци користи системи и механизми кои се соодветни и доволно стабилни за да обезбеди континуитет на нудење услуги во согласност со Законот.

(2) Давателот на услуги за доставување на податоци спроведува редовна контрола, најмалку еднаш годишно, и ја оценува својата техничка инфраструктура, политики и процедури во врска со техничката инфраструктура, вклучувајќи механизми за континуитет на деловното работење. Давателот на услуги за доставување на податоци ги отстранува сите недостатоци утврдени во текот на контролите.

(3) Давателот на услуги за доставување на податоци располага со ефикасни механизми за континуитет на деловното работење за постапување во случај на штетни настани, вклучувајќи ги следниве:

1. постапки кои се неопходни за обезбедување на услугите на давателот на услуги за доставување на податоци, вклучувајќи постапки за проширување на нивото на дејствување кои се релевантни и на пренесените активности или зависноста од надворешни добавувачи;

2. посебни механизми за континуитет кои покриваат соодветен опсег на можни сценарија на краток и долг рок, вклучувајќи пад на системи, природни катастрофи, прекини во комуникациите, губење на клучни вработени и неможност за користење на деловни простории кои вообичаено се користат;

3. резервни хардверски компоненти кои овозможуваат префрлање на безбедносна инфраструктура во случај на грешка, вклучувајќи мрежна поврзаност и комуникациски канали;

4. сигурносни копии на податоци клучни за деловното работење и ажурирани информации за потребните лица за контакт, со што се овозможува комуникација во рамките на давателот на услуги за доставување на податоци и со клиентите;

5. постапки за преместување на безбедна локација и управување со услугите за доставување на податоци од безбедната локација;

6. целосно максимално време на опоравување за клучните функции, кое треба да биде што е можно пократко, а во секој случај не треба да биде подолго од 24 часа во случај на овластен систем за објавување на податоци (ОМО) и давател на консолидирани податоци за тргувањето (ДКП), и до крајот на работното време на следниот работен ден во случај на овластен механизам за известување (ОМИ).

7. оспособување на вработените во врска со управувањето со механизмите за континуитет на деловното работење, улогите на поединците, вклучувајќи ги особено вработените за безбедносни работи кои се подготвени веднаш да реагираат на прекини во обезбедувањето услуги.

(4) Давателот на услуги за доставување на податоци воспоставува програми за редовно тестирање, прегледување и, доколку е потребно, изменување на механизмите за континуитет на деловното работење.

(5) Давателот на услуги за доставување на податоци објавува на својата интернет страница и без одлагање ја известува Комисијата и своите клиенти за сите прекини во давањето на услуги или прекини во комуникацијата, како и проценетото време потребно за продолжување со редовното давање услуги.

Тестирање и капацитет на информацискиот систем

Член 13

(1) Давателот на услуги за доставување на податоци применува јасно утврдени методологии за развој и тестирање со кои се обезбедува следново:

1. дека функционирањето на информациските системи е во согласност со пропишаните обврски;

2. дека функционирањето на контролите за усогласеност и управувањето со ризик, вградени во информациските системи, е во согласност со прописите;

3. дека информациските системи можат да продолжат да функционираат ефикасно во сите околности.

(2) Давателот на услуги за доставување на податоци ги користи и методологиите од став (1) на овој член, пред и по спроведувањето на било какви ажурирања на информациските системи.

(3) Давателот на услуги за доставување на податоци без одлагање ја известува Комисијата за сите планирани значајни промени на информацискиот систем пред нивното спроведување.

(4) Давателот на услуги за доставување податоци воспоставува континуирана програма за редовна контрола и, доколку е потребно, измена на методологијата за развој и тестирање.

(5) Давателот на услуги за доставување на податоци редовно спроведува тестови за отпорност на стрес, најмалку еднаш годишно.

(6) Давателот на услуги за доставување на податоци треба:

- да има доволен капацитет за извршување на своите функции без прекини или пропусти, вклучувајќи недостаток на податоци или неточни податоци;

- да биде доволно прилагодлив за да одговори без непотребно одложување на секое зголемување на количината на информации што треба да се обработуваат и на бројот на барања за пристап од своите клиенти.

Процедури и механизми за безбедност на информацискиот систем

Член 14

(1) Давателот на услуги за доставување на податоци воспоставува и одржува процедури и механизми за физичка и електронска безбедност, кои се наменети за следново:

1. заштита на информациските системи од злоупотреба или неовластен пристап;
2. намалување на ризикот од напади врз информациските системи, во согласност со законските прописи за информациска безбедност;
3. спречување на неовластено објавување на доверливи информации;
4. обезбедување на безбедноста и интегритетот на податоците.

(2) Доколку инвестициското друштво („друштво-известувач“) користи трето лице („друштво-подносител“) за поднесување на податоци до ОМИ во негово име, ОМИ е должно да воспостави процедури и механизми со кои ќе се осигура дека друштвото-подносител нема пристап до било какви други податоци поврзани со друштвото-известувач или до било кои податоци што друштвото-известувач ги поднело до ОМИ, без разлика дали тие податоци друштвото-известувач ги поднело директно до ОМИ или преку друго друштво-подносител.

(3) Давателот на услуги за доставување на податоци е должен да воспостави и одржува мерки и механизми за навремено утврдување и управување со ризиците наведени во став (1) на овој член.

(4) Во случај на повреда на физичките и електронските безбедносни мерки утврдени во ставовите (1), (2) и (3) од овој член, давателот на услуги за доставување на податоци е должен без одлагање да ги извести:

1. Комисијата и поднесува извештај за штетниот настан, со назначување на природата на настанот, преземените мерки за постапување во случај на штетен настан и иницијативите преземени за спречување на слични настани;
2. своите клиенти кои се погодени од повредата на безбедноста.

Управување со нецелосни или потенцијално погрешни информации од ОМО и ДКП

Член 15

(1) ОМО и ДКП воспоставуваат и одржуваат соодветни механизми за да обезбедат точно објавување на извештаите за тргување, кои ги примиле од инвестициски друштва и, во случај на ДКП, од места за тргување и ОМО, без да направат било какви грешки или да испуштат информации, и ги коригираат информациите доколку тие се одговорни за грешката или испуштањето на информациската.

(2) ОМО и ДКП се должни континуирано да ги мониторираат перформансите на нивните информациски системи во реално време и да обезбедуваат дека извештаите за тргување се успешно објавени.

(3) ОМО и ДКП спроведуваат редовни споредби помеѓу извештаите за тргување кои ги примаат и извештаите за тргување кои ги објавуваат и ја проверуваат точноста на објавените информации.

(4) ОМО е должно да го потврди приемот на извештајот за тргување до инвестициското друштво, вклучувајќи ја и идентификациската ознака на трансакцијата што му е доделена од ОМО. ОМО се повикува на идентификациската ознака на трансакцијата во секоја наредна комуникација со друштвото-известувач во врска со конкретниот извештај за тргување.

(5) ОМО воспоставува и одржува соодветни механизми за утврдување на извештаите за тргување, кои се нецелосни или содржат информации кои веројатно се погрешни, по нивното примање. Овие механизми вклучуваат автоматски предупредувања во однос на цената и обемот, земајќи ги предвид следниве:

1. секторот и сегментот во кој се тргува со финансискиот инструмент;
2. нивото на ликвидност, вклучувајќи историски податоци за тргување;
3. соодветни референтни вредности за цената и обемот;
4. доколку е потребно, други параметри во согласност со карактеристиките на финансискиот инструмент.

(6) Доколку ОМО утврди дека извештајот за тргување, кој го примил, е нецелосен или содржи информации кои веројатно се погрешни, не го објавува извештајот за тргување и веднаш го известува инвестициското друштво, кое го доставило извештајот.

(7) Во исклучителни околности, ОМО и ДКП можат да ги избришат или изменат информациите во извештајот за тргување, по барање на субјектот кој ги дава информации, доколку тој субјект поради технички причини не може да ги избрише или измени сопствените информации.

(8) ОМО објавува недискрециони политики за откажување и измена на информации во извештаите за тргување, во кои се утврдени казните што ОМО може да ги наложи на инвестициските друштва кои доставуваат извештаи за тргување, доколку нецелосни или погрешни информации доведат до откажување или измена на извештаите за тргување.

Управување со нецелосни или потенцијално погрешни информации од ОМИ

Член 16

(1) ОМИ воспоставува и одржува соодветни механизми за утврдување на извештаите за трансакции кои се нецелосни или содржат очигледни грешки предизвикани од клиентите. ОМИ ги потврдува извештаите за трансакциите во согласност со барањата утврдени во подзаконските акти кои ја регулираат транспарентноста на местата за тргување.

(2) ОМИ воспоставува и одржува соодветни механизми за утврдување на извештаите за трансакции кои содржат грешки или пропусти предизвикани од самиот ОМИ и за корекција на таквите грешки или пропусти, вклучително и нивно бришење или измена. ОМИ го потврдува полето, форматот и содржината на полето во согласност подзаконските акти кои ја регулираат транспарентноста на местата на тргување.

(3) ОМИ континуирано ги следи перформансите на своите системи во реално време и обезбедува дека извештајот за трансакцијата што го примил ќе биде успешно доставен до Комисијата согласно Законот.

(4) На барање на Комисијата ОМИ спроведува редовни споредби помеѓу информациите кои ги примил од својот клиент или кои ги изработил во име на клиентот за потребите на известувањето за трансакциите и примероци од информации обезбедени од Комисијата.

(5) Сите корекции, вклучувајќи откажувања или измени на извештајот за трансакцијата, освен корекциите на грешки или пропусти предизвикани од ОМИ, се вршат само по барање на клиентот и по извештајот за трансакција. Ако ОМИ го откаже или измени извештајот за трансакција по барање на клиентот, е должно да му го достави ажурираниот извештај за трансакцијата на клиентот.

(6) Доколку, пред да поднесе извештај за трансакцијата, ОМИ утврди грешка или пропуст предизвикани од клиентот, ОМИ не го поднесува тој извештај за трансакција и веднаш го известува инвестициското друштво за деталите на грешката или пропустот, со цел да му овозможи на клиентот да достави коригиран сет на информации.

(7) Доколку ОМИ дознае за сопствени грешки или пропусти, тој е должен веднаш да поднесе коригиран и целосен извештај.

(8) ОМИ веднаш го известува клиентот за деталите на грешката или пропустот и му го доставува ажурираниот извештај за трансакција. ОМИ веднаш ја известува Комисијата за грешката или пропустот.

(9) Барањето за коригирање или откажување на погрешни извештаи за трансакции или за известување за испуштени трансакции не се однесува на грешки или пропусти кои се случиле повеќе од пет години пред датумот кога ОМИ дознала за овие грешки или пропусти.

Поврзаност на ОМИ

Член 17

(1) ОМИ е должно да воспостави политики, механизми и технички способности за да се усогласи со техничките спецификации за поднесување на извештаи за трансакции, согласно барањата на Комисијата и другите надлежни органи на кои ОМИ поднесува извештаи за трансакции.

(2) ОМИ е должно да воспостави соодветни политики, механизми и технички способности за примање на извештаи за трансакции од клиентите и за пренесување на информации назад до клиентите. ОМИ е должно да му доставува на клиентот копија од извештајот за трансакцијата што го поднесува до Комисијата во негово име.

Други услуги обезбедени од ДКП

Член 18

(1) ДКП може да ги обезбеди следните дополнителни услуги:

1. обезбедување на податоци за транспарентност пред тргување;
2. обезбедување на историски податоци;
3. обезбедување на референтни податоци;
4. обезбедување на истражување;
5. обработка, дистрибуција и комерцијализација на податоци и статистики за финансиски инструменти, места за тргување и други податоци поврзани со пазарот;
6. дизајнирање, управување, одржување и комерцијализација на софтвер, хардвер и мрежи поврзани со пренос на податоци и информации.

(2) ДКП може да обезбеди и други услуги кои не се наведени во став (1) од овој член, а кои ја зголемуваат ефикасноста на пазарот, под услов овие услуги да не создаваат ризик кој може да влијае на квалитетот на консолидираните податоци или независноста на ДКП, и кој не може соодветно да се спречи или намали.

ДЕЛ IV

Механизми за објавување на податоци

Читливост на податоци

Член 19

(1) ОМО и ДКП ги објавуваат податоците кои мора да бидат јавно објавени во согласност со член 236, ставовите (1) и (2) и член 237, ставовите (1) и (2) од Законот, во машински читлив формат.

(2) Се смета дека податоците се објавени во машински читлив формат само доколку се исполнети сите следниве услови:

1. се во електронска форма, наменети за директно и автоматско читање од компјутер;
2. се зачуваат во соодветна ИТ- структура, во согласност со член 13, став (б) од овој Правилник, која овозможува автоматски пристап;
3. се доволно сигурни за да обезбедат континуитет и редовност во обезбедувањето услуги и да овозможат соодветна брзина на пристап;
4. до нив може да се пристапи, чита, користи и копира со користење на компјутерски софтвер, кој е бесплатен и јавно достапен.

(3) За потребите на поблиско регулирање на став (2), точка 1) од овој член, електронската форма се одредува врз основа на слободни, несопственички и отворени стандарди.

(4) За потребите на поблиску регулирање на став (3) од овој член, електронската форма ги опфаќа видот на датотеката или пораката, правилата за нивно утврдување, како и називот и форматот на полињата кои ги содржат.

(5) ОМИ и ДКП се должни да:

1. јавно објават упатства во кои се објаснува како и каде е можно лесно да се пристапи до податоците и да се користат, вклучувајќи го утврдувањето на електронската форма;
2. објават измени на упатствата од точка 1) од овој став најдоцна три месеци пред да стапат на сила, освен ако постои итна и оправдана потреба измените на упатствата да стапат на сила и пред тоа;
3. вклучат линк до упатствата од точка 1) од овој став на почетната страница на нивната интернет страница.

Опсег на консолидирани податоци за акции, потврда за депонирани хартии од вредност, ЕТФ (фондови со кои се тргува на регулиран пазар), сертификати и други слични финансиски инструменти

Член 20

(1) ДКП е должно, во својот електронски тек на податоци, да ги вклучи податоците кои се јавно објавени во согласност со член 243 и член 248 од Законот, кои се однесуваат на сите финансиски инструменти наведени во тие членови како подзаконските акти донесени врз основа на нив.

(2) Кога ново ОМО или ново место за тргување започнува со работа, ДКП е должно да ги вклучи податоците објавени од тоа ОМО или место за тргување во електронските текови на неговите консолидирани податоци што е можно поскоро, но најдоцна шест месеци по почетокот на работењето на ОМО или местото за тргување.

Опсег на консолидирани податоци за обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти и деривативни инструменти

Член 21

(1) ДКП е должно, во својот електронски тек на податоци, да ги вклучи податоците за една или повеќе од следните класи на финансиски инструменти:

1. Структурирани финансиски производи;
2. деривати на хартии од вредност;
3. деривати на каматни стапки;
4. деривативи на валути;
5. деривативи на капитал;

6. стокови деривативи;
7. кредитни деривати;
8. договори за разлики;
9. деривативи на емисиони квоти;
10. емисиони квоти.

(2) ДКП е должно да ги вклучи, во својот електронски тек на податоци, податоците објавени во согласност со член 245 и член 249 од Законот, кои ги исполнуваат двата од следниве стапки на покриеност:

1. бројот на трансакции објавени од ДКП за класата на финансиски инструменти наведена во став (1) од овој член, треба да сочинува најмалку 80% од вкупниот број на трансакции во соодветната класа на финансиски инструменти објавени во Република Северна Македонија од сите ОМО и сите места за тргување во текот на периодот на проценка наведен во став (3) од овој член;

2. обемот на трансакции објавени од ДКП за класата на финансиски инструменти наведена во став (1) од овој член, треба да сочинува најмалку 80% од вкупниот обем на трансакции во соодветната класа на финансиски инструменти кои се објавени во Република Северна Македонија од сите ОМО и сите места за тргување во текот на периодот на проценка наведен во став (3) од овој член.

(3) За потребите на точка 2) од став (2) од овој член, обемот на трансакции ќе се утврди во согласност со мерката за обем пропишана со подзаконските акти кои ја регулираат транспарентноста на местата на тргување.

(4) ДКП ги проценува стапките на покриеност утврдени во став (2) од овој член на секои шест месеци, врз основа на податоците што ги покриваат претходните 6 месеци. Периодите на проценка започнуваат на 1 јануари и 1 јули секоја година.

(5) ДКП е должно да обезбеди дека ги достигнува минималните стапки на покриеност наведени во став (2) од овој член во најкраток можен рок, а во секој случај не подоцна од:

1. 31 јануари од календарската година што следи по периодот што го опфаќа периодот од 1 јануари до 30 јуни;
2. 31 јули од календарската година што следи по периодот што го опфаќа периодот од 1 јули до 31 декември.

Утврдување на изворни и дупликатни извештаи за тргување со акции, депонирани хартии од вредност, ЕТФ (фондови со кои се тргува на берза), сертификати и други слични финансиски инструменти

Член 22

(1) Ако ОМО објавува извештај за тргување кој е дупликат, треба да ја вклучи ознаката „ДУПЛ“ во полето за препечатување, со цел да им овозможи на примателите на податоците да ги разликуваат изворните извештаи за тргување од сите дупликати на тие извештаи.

(2) За потребите на поблиско регулирање на став (1) од овој член, ОМО бара од секое инвестициско друштво да исполни еден од следниве услови:

- да потврди дека преку тој ОМО известува само за трансакции со конкретен финансиски инструмент;
- да користи механизам за утврдување кој ќе значи еден извештај како изворен, (оригинален), („ОРГН“), а сите останати извештаи за истата трансакција како дупликати („ДУПЛ“).

Објавување на изворни извештаи за акции, депонирани хартии од вредност, ЕТФ (фондови со кои се тргува на берза), сертификати и други слични финансиски инструменти

Член 23

ДКП не ги консолидира извештаите за тргување со ознаката „ДУПЛ“ во полето за препечатување.

Детали објавени од ОМО

Член 24

(1) ОМО е должно јавно да објавува:

1. за извршени трансакции кои се однесуваат на акции, депонирани хартии од вредност, ЕТФ (фондови со кои се тргува на берза), сертификати и други слични финансиски инструменти, деталите за трансакцијата на начин пропишан со подзаконските акти кои ја регулираат транспарентноста на местата на тргување;

2. за извршените трансакции кои се однесуваат на обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти и деривативни инструменти, деталите за трансакцијата на начин пропишан со подзаконските акти кои ја регулираат транспарентноста на местата на тргување.

3. При објавување информации за тоа кога е известно за трансакцијата, ОМО вклучува датум и време, до ниво на секунди, на објавувањето на трансакцијата.

4. По исклучок од став (2) на овој член, ОМО кое објавува податоци за трансакција извршена преку електронски систем, во својот извештај за тргување мора да ги вклучи датумот и времето, до ниво од секунда, на објавување на таа трансакција.

5. Во смисла на став (3) од овој член, електронски систем е систем во кој налозите може да се тргуваат по електронски пат или во кој налозите може да се тргуваат надвор од системот, под услов да се рекламираат преку одреден систем.

6. Временските жигови наведени во ставовите (2) и (3) од овој член не смеат да отстапуваат за повеќе од една секунда, од координираното универзално време-UTC објавено и одржувано од метролошките центри наведени во последниот годишен извештај за временските активности на ВРМ- Меѓународното биро за тегови и мерки.

Член 25

ОМО и ДКП обезбедуваат дека податоците кои треба да бидат јавно објавени се доставуваат истовремено до сите канали за дистрибуција, вклучувајќи ги и случаите кога податоците се објавуваат, колку што е технички возможно, поблиску до реалното време или 15 минути по првото објавување.

Детали објавени од ДКП

Член 26

ДКП е должно јавно да објавува:

1. за извршени трансакции кои се однесуваат на акции, депонирани хартии од вредност, ЕТФ (фондови со кои се тргува на берза), сертификати и други слични финансиски инструменти, деталите за трансакцијата на начин пропишан со подзаконските акти кои ја регулираат транспарентноста на местата за тргување;

2. за извршените трансакции кои се однесуваат на обврзници, структурирани финансиски производи, емисиони квоти и деривативни инструменти, детали за трансакцијата на начин пропишан со подзаконските акти кои ја регулираат транспарентноста на местата за тргување.

ДЕЛ IV
Објавување на податоци од ОМО

Обврска за објавување на пазарни податоци на разумни комерцијални услови

Член 27

(1) За потребите на ставање на располагање на јавноста, под разумни комерцијални услови во согласност со член 236 ставовите (1) и (2) од Законот, пазарните податоци што содржат информации според членовите 243, 245, 248 и 249 од Законот, ОМО ги исполнува обврските од членовите 28 до 32 од овој Правилник.

(2) Одредбите од член 28, член 29 став (2), член 30, член 31 став (2) и член 32 од овој Правилник не се применуваат на ОМО кое пазарните податоци ги става на располагање на јавноста бесплатно.

Објавување на пазарни податоци врз основа на трошоци

Член 28

(1) Цената на пазарните податоци се заснова на трошоците за изработка и дистрибуција на овие податоци и може да вклучува разумен надоместок.

(2) Трошоците за изработка и дистрибуција на пазарните податоци можат да вклучуваат соодветен дел од заедничките трошоци на други услуги кои ги нуди ОМО.

Обврска за објавување на пазарни податоци на недискриминаторска основа

Член 29

(1) ОМО ги става на располагање пазарните податоци по иста цена и под исти услови за сите клиенти од иста категорија, во согласност со објавените објективни критериуми.

(2) Разликите во цените што се наплатуваат на различни категории на клиенти се сразмерни на вредноста што ја претставуваат пазарните податоци за тие клиенти, земајќи ги предвид:

1. големината и обемот на пазарните податоци, вклучувајќи го и бројот на опфатени финансиски инструменти и обемот на тргување;

2. целта на пазарните податоци за клиентот, во однос на тоа дали клиентот ги користи за сопствени активности за тргување, препродажба или агрегација на податоци.

(3) За потребите на поблиско регулирање на став (1) од овој член, ОМО треба да воспостави прилагодливи капацитети со цел да им обезбеди на клиентите навремен пристап до пазарните податоци во секое време и на недискриминаторска основа.

Надоместоци по корисник

Член 30

(1) ОМО наплатува за користење на пазарните податоци во согласност со целта за која поединечните крајни корисници на пазарните податоци ги користат („по корисник“). ОМО воспоставува механизми за да осигури дека секоја поединечна употреба на пазарни податоци ќе се наплаќа само еднаш.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, ОМО може да одлучи да не ги стави на располагање пазарните податоци по корисник, доколку наплатата на надоместок по корисник е непропорционална со трошоците за ставање на располагање пазарни податоци, земајќи ја предвид големината и обемот на пазарните податоци.

(3) ОМО доставува образложение за причината поради која одбива да ги стави пазарните податоци на располагање по корисник и го објавува тоа образложение на својата интернет страница.

Обврска за достапност на податоци пред тргување и по тргување посебно

Член 31

(1) ОМО ги прави пазарните податоци достапни посебно од другите услуги.

(2) Цените на пазарните податоци се наплатуваат врз основа на нивото на расчленување на пазарните податоци, во согласност со член 247, став (1) од Законот и со условите утврдени во подзаконските акти кои ја регулираат транспарентноста на местата за тргување и на инвестициските друштва.

Обврска за транспарентност

Член 32

(1) ОМО ги објавува цените и другите услови за објавување на пазарните податоци на лесно достапен начин.

(2) Објавувањето на податоците ги опфаќа следниве елементи:

1. важечки тарифници, вклучувајќи ги следниве информации:

- надоместок по корисник на објава;

- надоместоци кои не се однесуваат на објави;

- политики за попуст;

- надоместоци поврзани со лиценци;

- надоместоци за пазарни податоци пред тргување и по тргување;

- надоместоци за други видови информации, вклучително и оние кои се бараат во согласност со регулаторните технички стандарди врз основа на член 247, став (3) од Законот;

- други договорни услови.

2. објавување на идни промени на цените, најмалку 90 дена однапред;

3. информации за содржината на пазарните податоци, вклучувајќи ги следните информации:

- број на опфатени инструменти;

- вкупен промет на опфатени инструменти;

- обем на пазарни податоци пред тргување и по тргување;

- информации за сите податоци доставени со пазарни податоци;

- датумот на последното усогласување на надоместокот за лиценца за доставените пазарни податоци;

4. приходи остварени од ставање на располагање на пазарни податоци и учеството на тие приходи во вкупните приходи на ОМО;

5. информации за начинот на утврдување на цената, вклучувајќи ги применетите методи на сметководство на трошоците и информации за посебните принципи во согласност со кои се алоцираат директните и променливите заеднички трошоци, како и начинот на кој се распределуваат фиксните заеднички трошоци, помеѓу изработката и дистрибуцијата на пазарните податоци и другите услуги кои ги нуди ОМИ.

**Начин на доставување на документација кон
барањето**

Член 33

(1) Барањето за издавање на одобрение за работа на давател на услуги за доставување на податоци се поднесува до Комисијата на пропишан образец Барање (прилог 1 од овој Правилник) заедно со целокупната документација и докази пропишани со Законот и со овој Правилник.

(2) Барањето и документацијата од став (1) на овој член може да се достават и електронски потпишани со дигитален сертификат освен изјавите за кои е потребна нотарска заверка и потврдите кои не се обезбедени од соодветните органи по електронски пат.

(3) Доколку барањето се поднесува физички во архивата на Комисијата задолжително се доставува и целокупната документација скенирана и снимена на преносен медиум (USB).

(5) Документацијата која се поднесува кон барањето за издавање на одобрение за работа на давател на услуги за доставување на податоци мора да е во оригинал или нотарски заверена копија.

(6) Документацијата во оригинал како и нотарската заверка не смее да биде постара од 30 дена сметано од денот на поднесување на барањето до Комисијата.

(7) Доколку Комисијата смета дека е потребно може да се обрати до регулаторен орган во земјата и во странство со цел утврдување на исполнување на условите пропишани со Законот и со овој Правилник.

(8) Заедно со целокупната документација, кандидатот доставува изјава со која ја овластува Комисијата во негово име и за негова сметка да ги користи доставените податоци.

Член 34

(1) Документацијата која е издадена од странска држава на странски јазик, задолжително се доставува со апостил, кога е издадена од страна на странска држава која ја има ратификувано Хашката конвенција за укинување на потребата од легализација на странски јавни исправи.

(2) По исклучок од став (1) на овој член документацијата нема потреба да се достави со апостил, доколку Република Северна Македонија и странската држава имаат склучено договор за ослободување од легализација на странски јавни исправи.

(3) Во случај кога конкретната странска држава ја нема ратификувано Хашката конвенција за укинување на потребата од легализација на странски јавни исправи или нема билатерален договор за ослободување од легализација на странски јавни исправи, јавната исправа се легализира во согласност со законот кој ја уредува легализацијата на исправите во меѓународен промет.

(4) Документацијата издадена од странска држава задолжително се преведува на македонски јазик од овластен судски преведувач, а преводот задолжително нотарски се заверува.

(5) Доколку законодавството на странска држава поинаку регулира одредена материја, подносителот е должен да се повика на правно мислење од адвокат, со цел да се потврди разликата во регулативата. Во овој случај адвокатот задолжително дава изјава дека е овластен согласно законодавството на странската држава за потврдување на тие факти и дека истиот е одговорен за вистинитоста на дадените податоци.

Член 35

(1) Прилогот од овој Правилник, Комисијата го објавува на својата веб страна.

(2) Овој Правилник влегува во сила 8 дена од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе се применува со денот на почеток на примена на Законот за финансиски инструменти.

Бр. 01-413/3
25 септември 2025 година
Скопје

Комисија за хартии од вредност
на Република Северна Македонија
Претседател,
м-р **Бујаре Абзи**, с.р.